

EURÓPSKA PANELOVÁ DISKUSIA

OBČANOV
O NOVOM
EURÓPSKOM
ROZPOČTE, KTORÝ
ZODPOVEDÁ
NAŠIM AMBÍCIÁM

Informačná sada

O tejto Sade

Vitajte v Európskej panelovej diskusii občanov o novom rozpočte EÚ, ktorý zodpovedá našim ambíciám. Ďakujeme, že ste súhlasili s účasťou na tomto procese. Dúfame, že vás obohatí, zaujme a poteší! Prijatím pozvánky od Európskej komisie ste súhlasili s tým, že sa vydáte na výnimočnú cestu. 1 650 európskych občanov pred vami súhlasilo s týmto demokratickým dobrodružstvom: Európskymi panelovými diskusiami občanov. Od roku 2021 poskytujú Európskej komisii poradenstvo vo viacerých oblastiach. Teraz ste na rade vy!

Ste jedným zo 150 náhodne vybraných účastníkov zo všetkých 27 členských štátov Európskej únie (EÚ), ktorí odrážajú rozmanitosť EÚ. V nasledujúcich mesiacoch vás pozveme na diskusiu o novom dlhodobom rozpočte EÚ od roku 2028 a na formulovanie odporúčaní, ako ho čo najlepšie využiť. Vy a vaši kolegovia z panelu budete mať čas na to, aby ste sa rozhodli, vymenili si názory a otázky a nakoniec predložili svoje odporúčania Európskej komisii.

Urobíme všetko, čo je v našich silách, aby bola pre vás táto skúsenosť príjemná. Tento informačný súbor vám poslúži ako sprievodca celým procesom. Je rozdelený do štyroch častí:

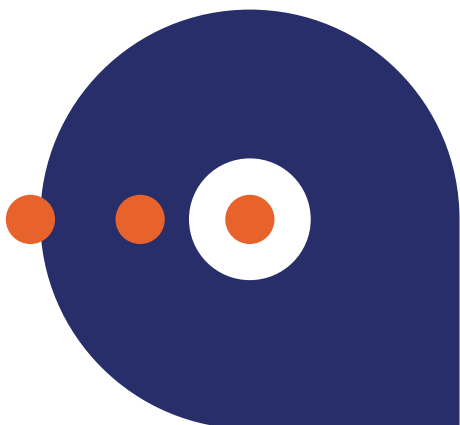
1. **PROCES: ČO SÚ PANELOVÉ DISKUSIE OBČANOV?** 4
2. **PÔSOBNOSŤ: NA ČOM BUDEM PRACOVAŤ?** 6
3. **TÉMA: ČO POTREBUJEM VEDIEŤ O ROZPOČTE EÚ?** 8

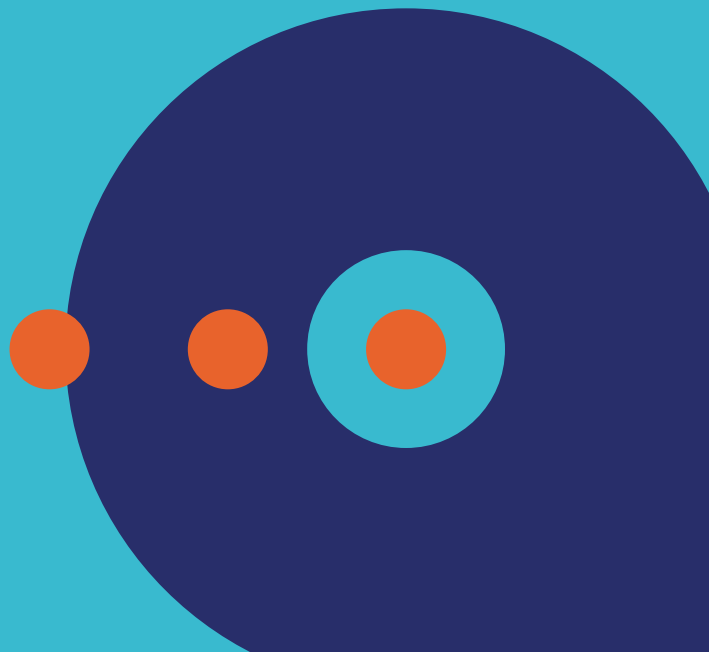
PRÍLOHA – PRAKTICKÉ INFORMÁCIE: AKÚ POMOC DOSTANEM PRI ORGANIZOVANÍ A ÚHRADE ZA CESTU A UBYTOVANIE?

ĽUDIA, KTORÍ STOJA ZA PODUJATÍM: KTO ORGANIZUJE TÚTO PANELOVÚ DISKUSIU?

Európsku panelovú diskusiu občanov o budúcom rozpočte EÚ organizuje Európska komisia. Európska komisia je výkonný orgán EÚ zodpovedný za navrhovanie právnych predpisov, vykonávanie politik a riadenie každodennej činnosti EÚ. Zabezpečuje správne uplatňovanie právnych predpisov EÚ vo všetkých členských štátoch, zastupuje EÚ na medzinárodnej úrovni a dohliada na rozpočet a financie. Komisia presadzuje záujmy a politiky EÚ v oblastiach, ako je obchod, životné prostredie a hospodárska súťaž.

Komisia je tiež zodpovedná za predloženie návrhu nového dlhodobého rozpočtu EÚ v júli 2025. Komisia vedie rozsiahle konzultácie s cieľom získať názory na tento budúci rozpočet.

1/Proces:

Čo sú Európske panelové diskusie občanov

AKÝ JE KONTEXT EURÓPSKÝCH PANELOVÝCH DISKUSIÍ OBČANOV?

V panelových diskusiách občanov Európskej komisie sa stretávajú náhodne vybraní účastníci zo všetkých 27 členských štátov, aby diskutovali o kľúčových pripravovaných zákonoch a iných iniciatívach na európskej úrovni. Ako účastník panelovej diskusie prevezmete štafetu od dlhého radu európskych občanov, tentoraz zameraných na tému nového dlhodobého rozpočtu EÚ, ktorý by zodpovedal našim ambíciám od roku 2028. Na základe vašich diskusií vypracujete odporúčania, ktoré Európska komisia zohľadní pri príprave ďalšieho dlhodobého rozpočtu EÚ. Tento proces sa práve začal. Ďalšie informácie nájdete tu:

https://citizens.ec.europa.eu/new-european-budget_sk.

Panelové diskusie vznikli po Konferencii o budúcnosti Európy, ktorá sa konala v rokoch 2021–2022. 800 náhodne vybraných občanov panelových diskusií počas konferencie vyzvalo k podobným, častejším príležitostiam na účasť občanov na tvorbe európskej politiky v budúcnosti. V reakcii na to predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová rozhodla, že Európske panelové diskusie občanov sa stanú pravidelnou súčasťou európskeho demokratického života a budú zapájať občanov do procesu tvorby politiky.

Ďalšie panelové diskusie sa zaoberali konkrétnymi politickými témami: čo robiť s [potravinovým odpadom](#), ako [formovať virtuálne svety](#), ako [podporovať vzdelávaciu mobilitu](#), ako zlepšiť [energetickú účinnosť](#) a ako [riešiť nenávisť v spoločnosti](#).

AKO BUDE FUNGOVAŤ EURÓPSKA PANELOVÁ DISKUSIA OBČANOV?

Pripojte sa k 149 ďalším náhodne vybraným občanom zo všetkých členských štátov, ktorí reprezentujú rozmanitosť EÚ a z ktorých jedna tretina má menej ako 29 rokov, aby sa zabezpečila dobrá diskusia medzi generáciami. Všetci spoločne vytvoríte panelovú diskusiu občanov pre nový rozpočet EÚ. Vy ako európsky občan obohatíte

inštitucionálny proces s cieľom viesť k lepším rozhodnutiam. Tieto rozhodnutia budú prijímať orgány, ktoré zastupujú 450 miliónov európskych občanov: Európska komisia, Európsky parlament a Rada EÚ.

V panelovej diskusii budete spolu s ostatnými občanmi pracovať v **malých skupinách (každá približne 12 osôb) a všetci spoločne (v plénach)**. V menších pracovných skupinách budete mať možnosť hlbšie sa venovať danej téme. Budete diskutovať o rôznych názoroch a myšlienkach a pracovať na odporúčaní, aké by mali byť priority budúceho dlhodobého rozpočtu. Okrem toho sa budete pravidelne stretávať na „plenárnych“ zasadnutiach, aby ste sa podelili o svoje názory, vypočuli si ostatných diskutujúcich a odborníkov a poskytli spätnú väzbu k nápadom ostatných malých skupín. Odporúčania, na ktorých pracujete, nakoniec prijme panel ako celok.

Vašu prácu vám umožní neuveriteľný tím **profesionálnych tlmočníkov**. Súčasne vám budú tlmočiť diskusiu vo všetkých 24 úradných jazykoch Európskej únie. Budete môcť hovoriť v jazyku, ktorý vám najviac vyhovuje.

Pri výkone vašej práce vám bude pomáhať **sprostredkovateľský tím**. Úlohou tohto tímu je zabezpečiť, aby sa každý účastník v rámci procesu cítil pohodlne. Bude mať na zreteli načasovanie a priebeh každého zasadnutia. Pomôže to zdynamizovať prácu skupiny, aby sa čo najlepšie využil príspevok každého jednotlivca a skupiny. Poskytne vám tiež celý rad nástrojov na spoločnú prácu a kolektívne rozhodovanie. Okrem toho budú na mieste k dispozícii pomocníci, ktorí vám pomôžu orientovať sa počas víkendov a poskytnú praktické informácie.

Počas celého procesu vám bude pomáhať aj tím renomovaných odborníkov na tému rozpočtu EÚ. Takzvaný **„Výbor pre vedomosti“** bude poskytovať poznatky nielen o rôznych aspektoch rozpočtu EÚ, ale aj o fungovaní Európskej únie. Počas diskusií budú odpovedať na vaše otázky, poskytovať spätnú väzbu a podávať informácie. Budete mať tiež možnosť vymeniť si skúsenosti s ďalšími

PANELOVÁ DISKUSIA OBČANOV O NOVOM EURÓPSKOM ROZPOČTE, KTORÝ ZODPOVEDÁ NAŠIM AMBÍCIÁM

Spolu s ostatnými účastníkmi sa stretnete na troch zasadnutiach. Dve zasadnutia sa uskutočnia s osobnou účasťou v Bruseli a jedno zasadnutie bude online:

- **1. zasadnutie**
28. až 30. marca 2025 (na mieste, Brusel, Belgicko)
- **2. zasadnutie**
25. až 27. apríla 2025
(online prostredníctvom videokonferenčného nástroja)
- **3. zasadnutie**
16. až 18. mája 2025 (na mieste, Brusel, Belgicko)

Žiadame vás, aby ste rešpektovali časový harmonogram stretnutí a zúčastnili sa na každej časti programu. Ak potrebujete vyriešiť praktický problém, môžete požiadať o pomoc náš tím podpory. Ak máte zdravotné ťažkosti, ihneď nám to oznámte, osoba na mieste alebo na recepcii hotela vám poskytne okamžitú pomoc.

Účasť v panelovej diskusii je obmedzená na osoby, ktoré boli náhodne vybrané. Osoby, ktoré poskytujú podporu niektorým účastníkom so špeciálnymi potrebami, sa nezúčastnia diskusií, ale budú mať možnosť zúčastniť sa ich ako poslucháči. Budú mať tiež prístup na spoločenské stretnutia.

Večer budete pozvaní na **spoločenské podujatia** (štvrtok, piatok, sobota). Pridajte sa k nám, nájdite si čas na stretnutie s ostatnými účastníkmi a zdieľajte tento vzácny okamih, keď sa v jednej miestnosti stretávajú občania zo všetkých 27 členských štátov.

Ak máte ťažkosti s priebehom, prípadne ak zistíte pochybenie, ktoré je v rozpore so zákonom, obráťte sa na osobu, ktorá bude počas zasadnutí panelovej diskusie „úradníkom pre začlenenie“, alebo medzi zasadnutiami pošlite e-mail.

Panelovú diskusiu dopĺňa [online diskusia](#) na **Platforme pre zapojenie občanov**, do ktorej sa môže zapojiť každý európsky občan, ktorý by sa chcel podeliť o svoj názor na budúci dlhodobý rozpočet EÚ. Vyzývame vás, aby ste informovali svoju rodinu, priateľov a kolegov, ktorí neboli vybraní do panelovej diskusie, aby mohli prispieť.

Ak budete súhlasiť, budete vyzvaní, aby ste na sociálnych sieťach informovali o svojej účasti v tejto panelovej diskusii. Prosíme vás len, aby ste nezdieľali žiadne osobné údaje a príspevky ostatných účastníkov.

zástupcami občianskej spoločnosti, inštitúcií EÚ a akademickej obce. Urobíme všetko pre to, aby sme vám poskytli všetky potrebné informácie zrozumiteľným a interaktívnym spôsobom. Nebojte sa, nemusíte sa stať odborníkom!

Na všetkých zasadnutiach budú prítomní aj úradníci Komisie, ktorí pripravujú budúci návrh nového rozpočtu EÚ, aby si vypočuli vaše odporúčania a vyjadrenia.

Bude prítomná aj **skupina pozorovateľov**, väčšinou výskumných pracovníkov, ktorí majú záujem sledovať priebeh panelovej diskusie. Nebudú zasahovať do vašich diskusií a nebudú sa osobne vyjadrovať k vám a ostatným členom panelových diskusií. Pozvaní budú aj **zástupcovia médií**, ktorí môžu požiadať o rozhovor s niektorými členmi panelovej diskusie.

2 / Pôsobnosť

Na čom budem pracovať?

V júli 2025 Komisia predloží návrh nového dlhodobého rozpočtu EÚ na obdobie od roku 2028, o ktorom bude následne rozhodovať Európsky parlament a členské štáty v Rade EÚ. Je to príležitosť dohodnúť sa na silnom a modernom rozpočte EÚ, ktorý bude zodpovedať našim ambíciám.

EÚ sa pozerá dopredu a očakáva zásadné zmeny – pre našu spoločnosť, bezpečnosť, hospodárstvo a našu planétu. Cieľ slobodnej, demokratickej, silnej, bezpečnej, prosperujúcej a konkurencieschopnej Európy, ktorý je uvedený v [politických usmerneniach](#) tejto Komisie a v [strategickom programe Európskej rady na roky 2024 až 2029](#), je potrebné dosiahnuť vo veľmi náročnom geopolitickom kontexte. Rozpočet EÚ by mal naďalej zlepšovať kvalitu života a živobytie občanov, a podporovať pracovné miesta, podniky, študentov, poľnohospodárov, výskum, regióny a miestne komunity v celej Európe i mimo nej. Zároveň je potrebné riešiť naliehavé priority, ako je obrana a bezpečnosť.

Hoci potreba opatrení EÚ rastie, rozpočet EÚ má obmedzené finančné zdroje. Tvorba budúceho dlhodobého rozpočtu EÚ si vyžaduje spoločnú analýzu základných výziev – široko koncipovanú dohodu o tom, „čo“ financovať, t. j. o investičných potrebách na nadchádzajúce roky a o tom, „ako“ ich financovať. Európska komisia sa chce zapojiť do diskusie s členmi panelovej diskusie o budúcom rozpočte EÚ. Preto vás a ostatných členov tejto panelovej diskusie občanov požiadame, aby ste odpovedali na túto hlavnú otázku:

„Ktoré priority a opatrenia financované EÚ prinášajú Európanom najväčšiu pridanú hodnotu?“

Táto otázka má dva hlavné rozmary:

- Na aké priority by sa mal v budúcnosti vynakladať rozpočet EÚ?
- Ktoré druhy činností by sa mali podporovať z rozpočtu EÚ, aby sa pomohlo dosiahnuť tieto priority?

V tejto téme vám pomôžu orientovať sa rôzne podotázky. Ako môžeme napríklad čo najlepšie využiť každé euro z rozpočtu EÚ? Ako môže odrážať rôzne potreby Európanov? Máte nápady, ako by rozpočet EÚ mohol priamo a pozitívne ovplyvniť váš život? Ako môže najlepšie riešiť spoločné európske výzvy?

S podporou skúsených sprostredkovateľov, odborníkov a externých rečníkov budete spolu s ostatnými občanmi hľadať odpovede na tieto otázky na troch zasadnutiach:

Na **PRVOM ZASADNUTÍ** si vytvoríte spoločnú predstavu o rozpočte EÚ a rozsahu pôsobnosti panelovej diskusie občanov. V úvodnej časti sa vysvetlí podstata rozpočtu EÚ vrátane jeho vývoja, čo sa z neho financuje, odkiaľ pochádzajú peniaze a ako sa o nich rozhoduje. Spolu s ostatnými občanmi tiež preskúmate spoločné priority a rôzne finančné potreby, ktoré si vyžadujú podporu z rozpočtu EÚ. Budete diskutovať o víziách spoločnej budúcnosti, identifikovať kľúčové výzvy, ako aj príležitosti. Zamyslíte sa tiež nad tým, akými zásadami by sa mal riadiť budúci rozpočet EÚ.

Na **DRUHOM ZASADNUTÍ**, ktoré sa uskutoční online, sa dohodnete na politických prioritách a vypracujete prvé odporúčania. Vypracujete nápady, ako najlepšie podporiť tieto spoločné priority a riešiť identifikované spoločné výzvy. Konkrétne určíte a prediskutujete, ktoré typy opatrení by mohli mať najväčší vplyv na zlepšenie života občanov v celej Európe.

Na **TREŤOM ZASADNUTÍ** svoje nápady spresníte. Tieto nápady sa nakoniec stanú konečnými odporúčaniami, ako vytvoriť rozpočet EÚ, ktorý by zodpovedal našim ambíciám. O vašich výsledkoch sa bude hlasovať a budú prijaté na poslednom plenárnom zasadnutí.

VÝSLEDKOM práce panelovej diskusie bude zoznam odporúčaní, ktoré budú podkladom pre budúcu prácu Európskej komisie na rozpočte EÚ.

3 / Téma:

Čo potrebujem vedieť o rozpočte EÚ?

PREČO POTREBUJEME ROZPOČET EÚ?

Ako pravdepodobne viete, rozpočet je plán, ktorý ukazuje, koľko peňazí osoba alebo organizácia zarobí a koľko bude potrebovať alebo bude môcť minúť. Každá krajina na svete má rozpočet, ktorý predstavuje výpočet jej potenciálnych príjmov (koľko peňazí zarobí) a výdavkov (koľko peňazí minie).

Rozpočet EÚ prichádza do úvahy vtedy, keď je efektívnejšie vynakladať finančné prostriedky na úrovni EÚ ako na miestnej, regionálnej alebo vnútroštátnej úrovni. To je to, čo možno nazvať „pridanou hodnotou“ rozpočtu EÚ. Dopĺňa rozpočty členských štátov. Niektoré z oblastí, v ktorých rozpočet EÚ vykazuje v porovnaní s národnými rozpočtami vysokú pridanú hodnotu, sú tieto:

- **Po prvé,** podporuje európske politiky, v ktorých EÚ zohráva významnú úlohu, ako sa uvádza v zmluvách Európskej únie, ktoré sú záväznými dohodami medzi členskými štátmi. Tieto politiky zahŕňajú oblasti, ako je poľnohospodárstvo a súdržnosť. V odvetví poľnohospodárstva sa pozornosť sústreďuje na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti, podporu živobytia poľnohospodárov a podporu udržateľného poľnohospodárstva v celej EÚ. Cieľom kohéznej politiky je pritom podporovať vysokú kvalitu života vo všetkých regiónoch EÚ prostredníctvom podpory hospodárskej, sociálnej a územnej jednoty založenej na zásade solidarity.
- **Po druhé,** z rozpočtu EÚ sa podporujú projekty so skutočným európskym rozmerom, ako je cezhraničná infraštruktúra (napr. železničná sieť „Rail Baltica“, ktorá spája Estónsko, Lotyšsko a Litvu so zvyškom Európy) alebo projekty viacerých krajín (napr. justičná spolupráca medzi viacerými členskými štátmi).
- **Po tretie,** umožňuje riešiť európske výzvy, ktoré sú spoločné pre všetky členské štáty, ako je potreba posilniť našu konkurencieschopnosť, zaručiť našu bezpečnosť, ako aj dokončiť zelenú a digitálnu transformáciu.
- **Po štvrté,** pomáha riešiť spoločné krízy a mimoriadne situácie, ako je pandémia ochorenia COVID-19 a dôsledky útočnej vojny Ruska proti Ukrajine.
- **Po piate,** podporuje globálne aktivity EÚ, napríklad prostredníctvom rozvoja medzinárodných partnerstiev, rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci.

Zjednotením zdrojov, spoločným bojom proti spoločným výzvam a pomocou všetkým členským štátom, ich občanom a ďalším subjektom vytvára rozpočet EÚ pridanú hodnotu, posilňuje európske hospodárstvo a geopolitické postavenie.

Treba tiež vziať do úvahy, že investície nie sú financované len z verejného sektora prostredníctvom národných rozpočtov alebo rozpočtu EÚ, ale aj z prostriedkov súkromného sektora (t. j. zo súkromných úspor v Európe a mimo nej). Verejné financovanie sa môže použiť na zvýšenie súkromného kapitálu, napríklad financovaním časti inovačných projektov, ktoré sa považujú za príliš rizikové na to, aby do nich investovali súkromné spoločnosti, alebo znížením rizika súkromných investícií poskytnutím záruk.

ČO JE ROZPOČET EÚ?

Keď ľudia hovoria o rozpočte EÚ, často spomínajú dlhodobý plán nazývaný viacročný finančný rámec (VFR). V tomto pláne sa stanovuje celková suma peňazí, ktorá je k dispozícii, a rozhoduje sa o tom, ako sa bude v priebehu niekoľkých rokov vynakladať. Stanovuje tiež výdavkové limity pre každú hlavnú oblasť, ako je bezpečnosť a obrana alebo prírodné zdroje a životné prostredie. Viacročný finančný rámec vychádza z návrhu Európskej komisie, ktorý po získaní súhlasu Európskeho parlamentu jednomyselne prijíma 27 členských štátov v Rade, ako je podrobnejšie vysvetlené ďalej.

Na základe viacročného finančného rámca sa každoročne zostavuje a schvaľuje ročný rozpočet EÚ. Stanovuje výdavky a príjmy na daný rok, pričom rešpektuje celkové sumy dohodnuté v rámci dlhodobého rozpočtu EÚ.

Súčasný dlhodobý rozpočet EÚ sa zostavuje na roky 2021 až 2027. Predstavuje 1,2 bilióna EUR, čo je približne 1 % HDP EÚ (hrubý domáci produkt = hodnota tovarov a služieb vyrobených v danej krajine za určité obdobie). EÚ slúži 27 členským štátom s celkovým počtom 450 miliónov obyvateľov. Vzhľadom na tieto údaje je ročný rozpočet EÚ v skutočnosti pomerne malý – približne 160 až 180 miliárd EUR ročne v rokoch 2021 až 27. Je to porovnateľné so štátnym rozpočtom Dánska, ktorý slúži 5,6 miliónu ľudí, a približne o 30 % menej ako je rozpočet Poľska, ktorý slúži 38 miliónom ľudí.

Výnimočne je doplnený o približne 800 miliárd EUR z NextGenerationEU, dočasného nástroja na podporu obnovy po pandémii ochorenia COVID-19. Dlhodobý rozpočet EÚ spolu s nástrojom NextGenerationEU preto predstavuje približne 2 bilióny EUR.

NextGenerationEU je nástroj EÚ na dočasnú obnovu, ktorého cieľom je pomôcť členským štátom zotaviť sa z hospodárskych a sociálnych dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19. Prostredníctvom grantov a pôžičiek poskytuje finančné prostriedky vo výške 800 miliárd EUR na podporu reforiem a investícií so zameraním na zelenú a digitálnu transformáciu, hospodársku odolnosť a sociálnu súdržnosť. Na financovanie nástroja NextGenerationEU si Európska komisia v mene EÚ požičiava na kapitálových trhoch.

ČO FINANCUJE EÚ A ČO SA JEJ DOTERAZ PODARILLO?

Dlhodobý rozpočet EÚ je rozdelený do kategórií výdavkov, napríklad:

- **Jednotný trh, inovácie a digitálne technológie:**

Podporuje výskum, pomáha digitalizovať podniky a služby štátu a investuje do fyzickej (napríklad železnice), digitálnej (napríklad 5G a vysokorýchlostný internet) a vesmírnej infraštruktúry. Zvyšuje tiež konkurencieschopnosť, napríklad financovaním kľúčových technológií v oblasti digitálnych technológií, klímy a biotechnológií.

- **Súdržnosť, odolnosť a hodnoty:**

Snaží sa znižovať regionálne rozdiely a podporovať udržateľný rozvoj v EÚ. Tieto finančné prostriedky podporujú zelenú a digitálnu transformáciu, pomáhajú mládežníckym a zdravotníckym iniciatívam a podporujú hodnoty EÚ. Pomáha napríklad rozvíjať inteligentné mestá, ekologickú dopravu a projekty, ktoré spájajú odľahlé oblasti. Podporuje tiež regióny, ktoré sú najviac postihnuté prechodom z fosílnych palív na čisté energie, a ponúka školenia, ktoré pomáhajú pracovníkom získať nové zručnosti. Financuje projekty a organizácie zamerané na cezhraničnú vzdelávaciu mobilitu, sociálne začlenenie, lepšiu zdravotnú starostlivosť, spravodlivosť, ľudské práva a kultúrne iniciatívy.

- **Prírodné zdroje a životné prostredie:**

Zameriava sa na zvýšenie udržateľnosti poľnohospodárstva a námorného sektora EÚ, ako aj na boj proti zmene

klímy a zabezpečenie potravinovej bezpečnosti. Patrí sem podpora poľnohospodárov a rybolovu, investície do rozvoja vidieka, ochrana biodiverzity, zachovanie lesov a voľne žijúcich živočíchov a zníženie emisií uhlíka.

- **Migrácia a riadenie hraníc:**

Zvyšuje bezpečnosť hraníc a podporuje účinné riadenie migrácie. Znamená to napríklad investovať do hraničného dozoru, protiteroristických opatrení a projektov, ktoré pomáhajú integrovať migrantov a zároveň chránia azylový systém.

- **Bezpečnosť a obrana:**

Cieľom je zvýšiť strategickú autonómiu a posilniť obranný priemysel EÚ. Napríklad financovaním spoločného vojenského výskumu, kybernetickej bezpečnosti a obranných technológií novej generácie a európskych satelitných navigačných systémov.

- **Susedstvo a svet:**

Financuje činnosti EÚ v zahraničí na podporu stability, rozvoja a humanitárnej pomoci a podporuje hodnoty EÚ vo svete. Táto podpora pomáha napríklad budovať infraštruktúru, zlepšovať zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie v rozvojových krajinách a poskytuje núdzovú pomoc v konfliktných oblastiach alebo oblastiach postihnutých prírodnými katastrofami.

- **Európska verejná správa:**

Financuje tiež administratívu EÚ, aby sa zabezpečilo účinné riadenie EÚ.

Jednotný trh, inovácie a digitálne technológie

149,9 (+11,5 z NGEU)

Súdržnosť, odolnosť a hodnoty

429,8 (+776,5 z NGEU)

Ressources naturelles et environnement

400,3 (+18,9 z NGEU)

Migrácia a riadenie hraníc

28,3

Bezpečnosť a obrana

16,4

Susedstvo a svet

113,7

Európska verejná správa

82,5

Celkom 2 027,9 miliardy EUR

NextGenerationEU
806,9 miliárd

Dlhodobý rozpočet
1 221 miliárd

Rozpočet EÚ má priamy a konkrétny vplyv na život európskych občanov, podnikov, výskumníkov, poľnohospodárov a miestnych spoločností. Tu je niekoľko príkladov úspechov, ktoré umožnil rozpočet EÚ:

- **PODNEBIE:** 87 miliónov ton ekvivalentu oxidu uhličitého ročne.
- **VZDELÁVACIA MOBILITA:** Od vzniku programu Erasmus v roku 1987 sa na ňom zúčastnilo 16 miliónov ľudí.
- **PRACOVNÉ MIESTA:** 6,8 milióna ľudí si v posledných rokoch našlo prácu prostredníctvom iniciatív financovaných z Európskeho sociálneho fondu.
- **DIGITALIZÁCIA:** Z prostriedkov EÚ sa financuje európsky satelitný navigačný systém Galileo, ktorého signál využíva viac ako 2,3 miliardy zariadení na celom svete, od smartfónov až po náučné majáky. Vďaka financovaniu zo strany EÚ poskytuje Galileo voľne dostupné satelitné údaje, ktoré umožňujú určovanie polohy, navigácie a času.
- **PODPORA PODNIKOV:** V rokoch 2014 až 2022 získalo finančnú podporu EÚ z politiky súdržnosti 2,5 milióna podnikov.
- **VEDA:** V rokoch 1985 až 2023 získalo podporu EÚ na výskum 35 nositeľov Nobelovej ceny.
- **ENERGETICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA:** V období rokov 2014 až 2020 pribudlo do energetického systému EÚ 3 613 kilometrov elektrických káblov na prepojenie medzi členskými štátmi.
- **KULTÚRA:** V roku 2024 bolo päť filmov nominovaných na Oscara podporených z rozpočtu EÚ.

AKO SA FINANCUJE ROZPOČET EÚ?

Rozpočet EÚ na roky 2021 až 2027 je financovaný z týchto zdrojov, vypočítaných z roka na rok:

- 1. Príspevky z národných rozpočtov** (64 % na rok 2025) v závislosti od úrovne národného dôchodku (HND) členských štátov. Predstavujú najväčší zdroj príjmov rozpočtu EÚ a zabezpečujú, aby bol vždy dostatok príjmov na pokrytie všetkých dohodnutých výdavkov a aby bol rozpočet EÚ vždy vyrovnaný.
- 2. Clá** (14 % na rok 2025) uvalené na tovar prichádzajúci do EÚ z krajín mimo EÚ.
- 3. Príspevok z národných rozpočtov založený na dani z pridanej hodnoty (DPH)** (16 % v roku 2025).
- 4. Odpad z plastových obalov** (5 % do roku 2025): Príspevok členských štátov na základe množstva nerecyklovaného odpadu z plastových obalov v každom členskom štáte.
- 5. Iné príjmy**, ako sú príspevky z krajín mimo EÚ a pokuty pre podniky za správanie, ktoré naruša hospodársku súťaž.

Okrem toho je Európska komisia na základe [zmlúv EÚ](#) oprávnená požičať si na medzinárodných kapitálových trhoch v mene EÚ. Od roku 2021 Komisia [získava finančné prostriedky na kapitálových trhoch](#) na financovanie svojho plánu obnovy po skončení pandémie ochorenia COVID, NextGenerationEU, okrem pôžičiek na iné priority, ako je podpora Ukrajiny.

Komisia okrem iného navrhla [tri](#) ďalšie nové zdroje príjmov, aby pomohla splatiť pôžičky na granty v rámci nástroja NextGenerationEU:

- Časť príjmov zo **systému EÚ na obchodovanie s emisiami**, čo je celoeurópsky systém, ktorý stanovuje limit emisií skleníkových plynov z energeticky náročných priemyselných odvetví a umožňuje spoločnostiam kupovať a predávať emisné kvóty s cieľom motivovať ich k znižovaniu emisií.
- **Mechanizmus uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM)**, ktorý ukladá cenu uhlíka na tovar dovážaný do EÚ s cieľom zabezpečiť, aby zahraniční výrobcovia spĺňali rovnaké klimatické normy ako priemyselné odvetvia EÚ.
- Obmedzený dočasný príspevok každého členského štátu na základe výšky zisku spoločností.

AKO SA PREROKÚVA A SCHVAĽUJE ROZPOČET EÚ?

Aj keď to nebude hlavnou témou tejto panelovej diskusie, je dôležité, aby ste boli oboznámení s procesom schvaľovania rozpočtu EÚ.

O dlhodobom rozpočte EÚ rokuje a prijíma ho Európsky parlament a Rada EÚ na základe návrhov Európskej komisie. Rada EÚ sa skladá zo zástupcov vlád členských štátov, zatiaľ čo Európsky parlament volia európski občania. Rozhodovací proces možno rozdeliť do troch fáz:

1. FÁZA: PREDLOŽENIE DLHODOBÉHO ROZPOČTU EÚ

Rokovania o dlhodobom rozpočte EÚ sa začínajú roky pred jeho prijatím. Komisia začína proces predložením návrhov. Pri vypracúvaní týchto návrhov Komisia vedie rozsiahle konzultácie s inštitúciami, zainteresovanými stranami a občanmi. Je to fáza, v ktorej sa táto panelová diskusia nachádza: vaše odporúčania budú príspevkom k príprave týchto návrhov.

2. FÁZA: ROKOVANIA O DLHODOBOM ROZPOČTE EÚ

Rada EÚ zložená zo všetkých členských štátov pripravuje svoju pozíciu na základe návrhov Komisie. Európsky parlament tiež prijíma svoje stanovisko k návrhom. Keď všetky strany stanovia svoje pozície, začnú sa rokovania medzi Parlamentom a Radou s cieľom dosiahnuť spoločnú dohodu.

3. FÁZA: PRIJATIE DLHODOBÉHO ROZPOČTU EÚ

Po dosiahnutí dohody sa dlhodobý rozpočet EÚ prijíma „osobitným legislatívnym postupom“. Rada EÚ musí jednotlivé prvky schváliť jednomyselne. Európsky parlament musí následne udeliť svoj súhlas.

Ak je to potrebné, dlhodobý rozpočet EÚ sa môže počas jeho platnosti revidovať, ak sa vyskytnú nové bezprecedentné a neočakávané výzvy. Stalo sa tak vo februári 2024, keď bol rozpočet EÚ upravený tak, aby zahŕňal financovanie priorít, ako je podpora Ukrajiny, strategické technológie a migrácia.

AKO SA PLNÍ ROZPOČET EÚ?

Finančné prostriedky EÚ môže spravovať priamo Komisia (priame riadenie), spoločne Komisia a členské štáty (zdieľané riadenie) alebo vykonávajúci partneri, ako napríklad Európska investičná banka (nepriame riadenie). Spôsob riadenia určuje postup financovania žiadostí a spôsob ich hodnotenia.

Hoci EÚ poskytuje finančné prostriedky na konkrétny program alebo projekt, prípadne sa na projekte podieľa poskytnutím záruky, nie vždy sa priamo podieľa na jeho každodennom riadení. Hoci členské štáty sú zodpovedné za plnenie väčšiny rozpočtu EÚ, konečnú zodpovednosť za jeho plnenie nesie Komisia.

Komisia je odhodlaná chrániť peniaze daňových poplatníkov a zabezpečiť, aby sa každé euro z rozpočtu EÚ vynakladalo transparentne a správne. Komisia pri dosahovaní tohto cieľa úzko spolupracuje s orgánmi v členských štátoch a s ostatnými inštitúciami EÚ.

